

BARCELONA
ESCOLES
+SOSTENIBLES

MEMÒRIA

ESCOLES + SOSTENIBLES

Curs 2020-21

Els centres educatius, units per construir una nova cultura de la sostenibilitat que transformi la ciutat

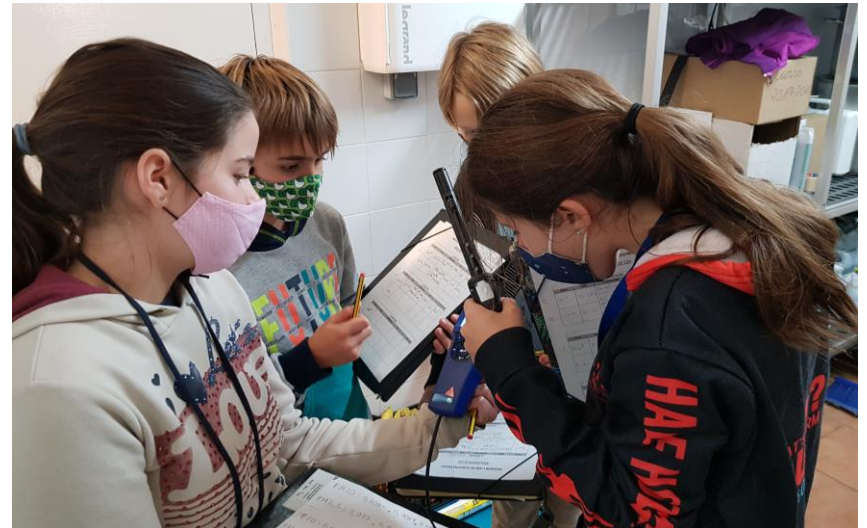
www.barcelona.cat/escolessostenibles

Qui som?

Què fem?

Quins recursos oferim?

Som xarxa

Qui som?

- La Xarxa Barcelona + Sostenible
- El programa Escoles + Sostenibles
- Missió i objectius
- Membres de la xarxa

La xarxa Barcelona + Sostenible

Diverses empreses, entitats, col·legis professionals, universitats, institucions i centres educatius han signat el [Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat](#), passant a formar part d'una xarxa d'actors per la sostenibilitat, que cooperen entre sí, que intercanvien informació, que comparteixen resultats i que participen d'un procés d'aprenentatge i canvi col·lectiu.

Visiteu el web de la xarxa [Barcelona + Sostenible](#)

Escoles + Sostenibles

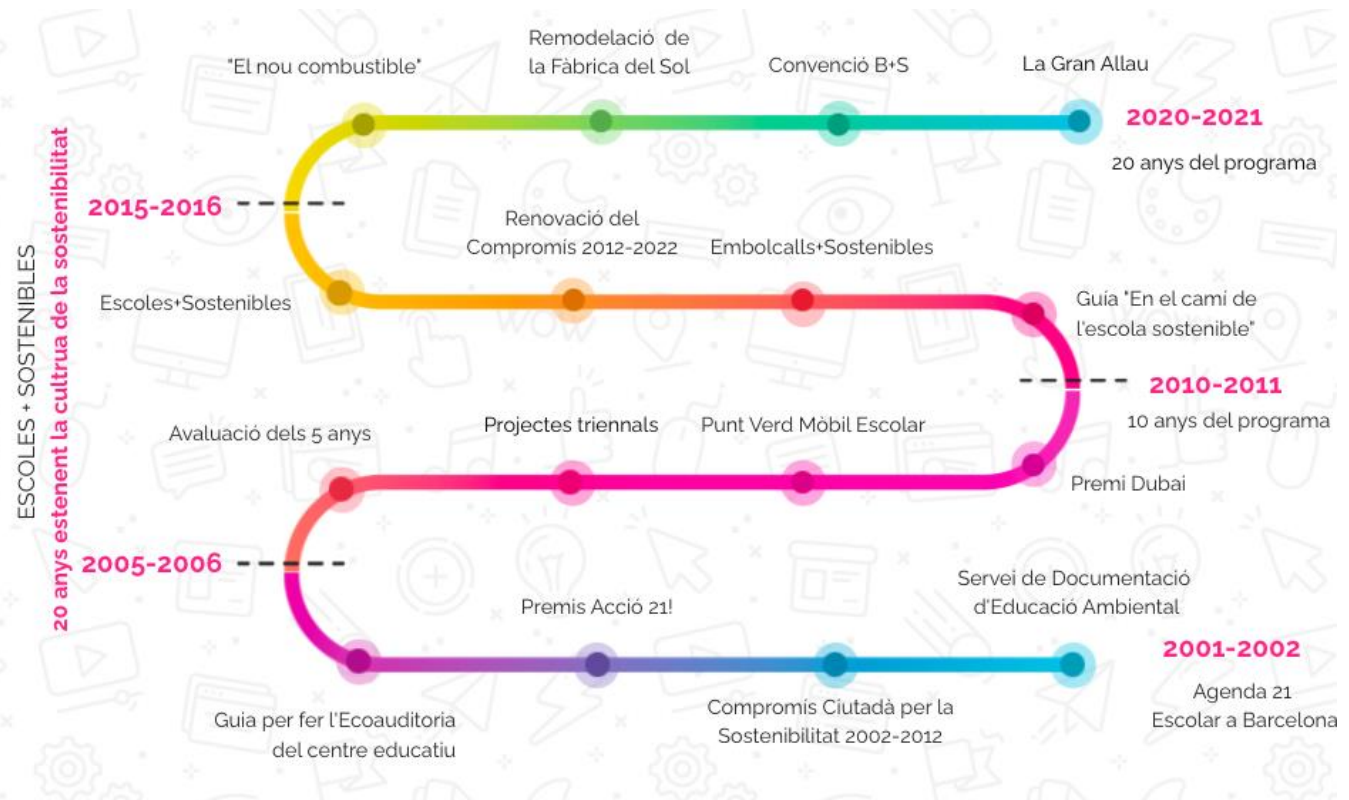

BARCELONA
ESCOLES
+SOSTENIBLES

El [programa Escoles + Sostenibles](#) va néixer l'any 2001 amb l'objectiu de contribuir a la sostenibilitat des de l'educació i amb el reconeixement de les escoles com a agents de canvi a la ciutat.

Durant el curs 2020-2021, el programa ha celebrat 20 anys de vida amb una xarxa formada per **358 centres** i en la que hi han participat un total de 486 durant tot el seu recorregut, el 70% dels centres educatius de Barcelona.

Consulta els [fets més rellevants dels últims 20 anys](#)

Missió

Oferir **acompanyament i suport** als centres educatius que tenen la voluntat de fer canvis amb l'horitzó d'adoptar un **enfocament integral** de centre cap a la sostenibilitat.

Oferir un **marc comú de treball** on es comparteix propòsit i s'afavoreix l'aprenentatge mutu, amb l'intercanvi d'experiències i el fet de valorar les bones pràctiques dels centres.

Objectius

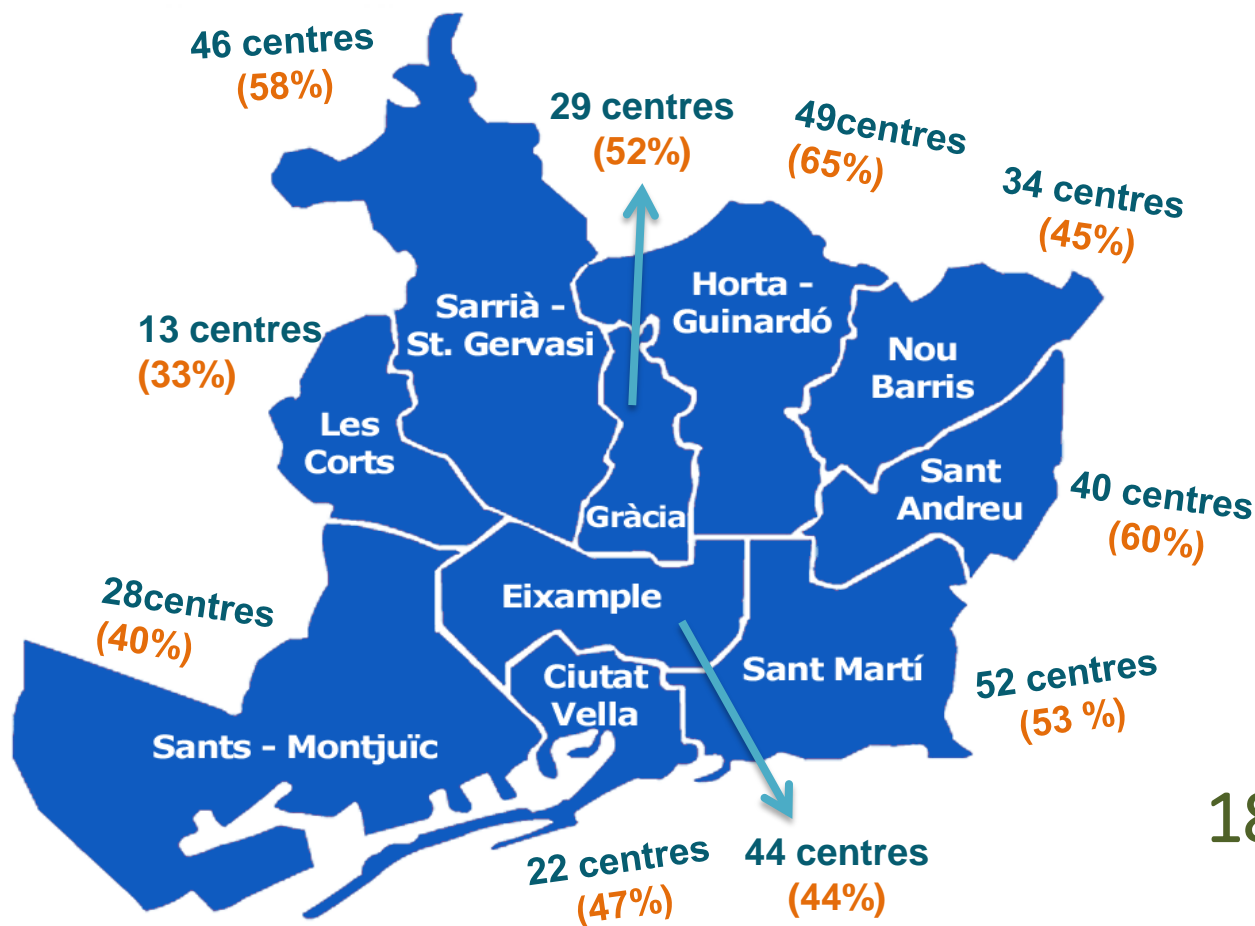

Transformar la institució educativa per a **fer front als reptes** de la sostenibilitat i l'emergència climàtica

Crear **cultura de sostenibilitat** i enfortir el compromís d'avançar conjuntament per a la transformació de la vida escolar.

Membres de la xarxa

18 centres educatius

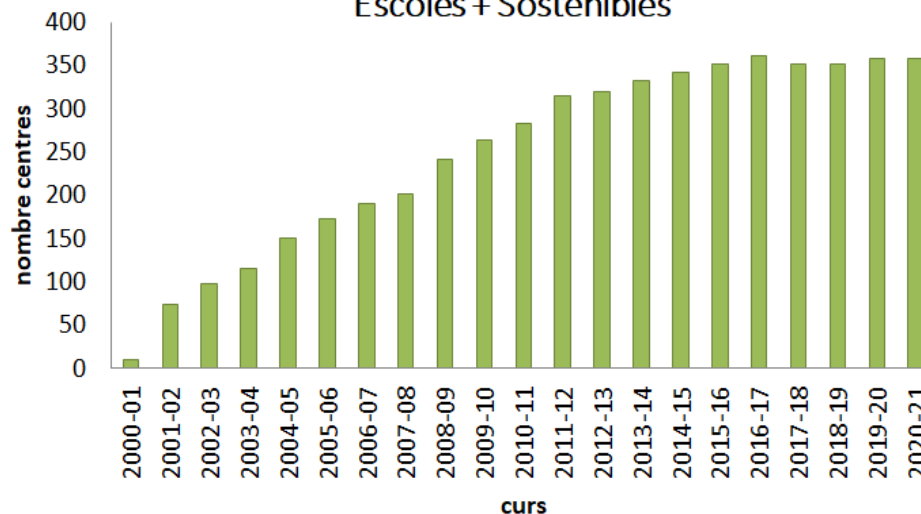
s'han incorporat al programa
Escoles + Sostenibles, dels quals
14 ho han fet per primera vegada

- Nombre de centres de la xarxa per districte
- Percentatge de centres respecte el total de centres per districte

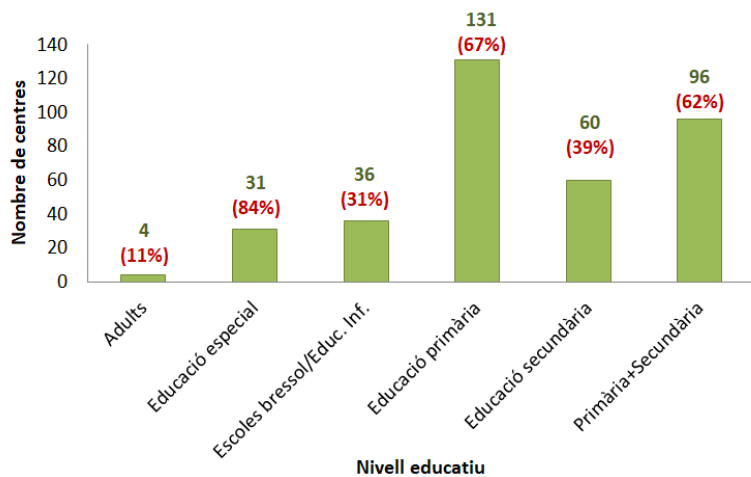
*Hi ha un centre de la xarxa que no està inclòs en el gràfic perquè està situat fora de Barcelona (Escola Viver Castell de Sant Fxo)

Membres de la xarxa

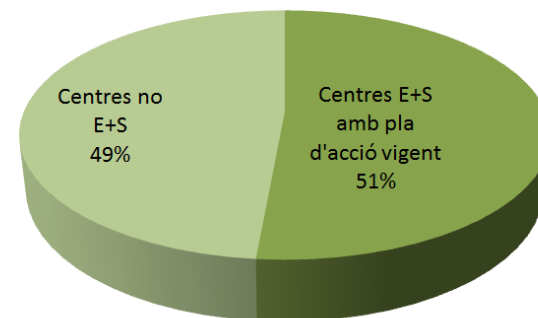
Evolució centres programa
Escoles + Sostenibles

Distribució centres per nivell educatiu
curs 2020-2021

Distribució centres educatius de Barcelona
curs 2020-2021

Què fem?

- Metodologia
- El projecte de Sostenibilitat
- Formació professorat
- Assessorament
- Treball en microxarxes
- Altres projectes
- Celebració dels 20 anys
- Iniciatives de la xarxa Barcelona+Sostenible

El projecte de Sostenibilitat: els cinc àmbits d'acció

Esdevenir una Escola + Sostenible comporta incloure criteris de sostenibilitat en tots els aspectes del centre educatiu. A efectes pràctics els classifiquem en cinc àmbits interrelacionats.

Desenvolupament del projecte: un cicle amb cinc fases

L'esquema de treball per desenvolupar el projecte de sostenibilitat del centre es basa en cinc fases que configuren un model d'anàlisi i d'intervenció.

Els projecte de sostenibilitat

Per desenvolupar un projecte, cal que els centres es facin les preguntes següents:

- 🌍 Quin repte tenim?
- 🌍 Què volem aconseguir?
- 🌍 Com i amb qui ho farem?
- 🌍 Com ens organitzarem?
- 🌍 Farem col·laboracions en xarxa?
- 🌍 Com volem comunicar?
- 🌍 Com sabrem que ho hem aconseguit?
- 🌍 Ho incorporarem al projecte de centre?
- 🌍 I al nostre dia a dia?
- 🌍 Objectius específics i pla d'acció

Formacions, assessoraments i microxarxes

Aquest curs s'ha caracteritzat per la crisi sanitària i pandèmia de la COVID19 i ha suposat una sèrie d'adaptacions de format, continguts i dinàmiques de participació, per poder continuar acompanyant els centres educatius.

Zoom Meeting

You are viewing Aurora Moreno's screen

Aurora Moreno

ALIMENTS KILOMÈTRICS VS CIRCUITS CURTS DE COMERCIALIZACIÓ

GLOBALITZACIÓ	
Circuits llargs de comercialització	Molts intermediaris + de 100km
Circuits curts de comercialització	Max 1 intermediari - de 100km
Venta directa	0 intermediari ECONOMIA LOCAL I TEIXIT PRODUCTIU LOCAL

Informe Aliments quilomètrics: https://issuu.com/amigos_de_la_tierra_esp/docs/informe_alimentoskm

Unmute Stop Video Security Participants Polls Chat Share Screen Record Reactions

Escriu aquí per cercar.

El 61% dels centres de la xarxa ha seguit la formació del programa

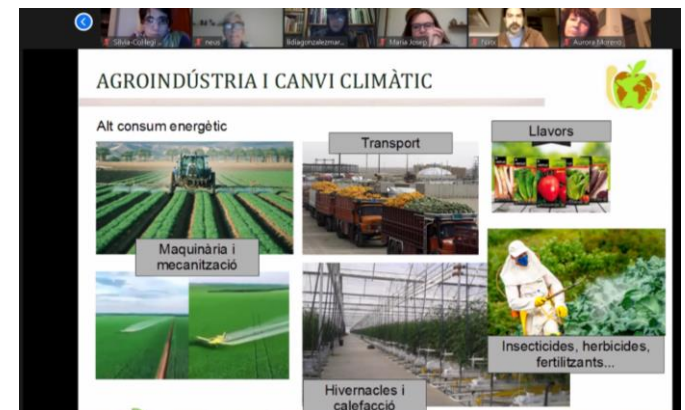
63 sessions de formació
en format virtual i
6 en format presencial

108,5 hores de formació

1.273 participants

Cada centre educatiu té una persona tècnica referent que coneix el seu projecte, en fa el seguiment i, quan escau, es desplaça per reunir-se amb la comissió E+S, visitar els espais del centre i, en definitiva, conèixer en profunditat la realitat de la comunitat educativa per ajudar-la millor.

115 Assessoraments

94 als centres educatius i **21** virtuals

L'equip d'Escoles + Sostenibles acompanyem el professorat a **passar a l'acció**, per tal que es reflexioni sobre el que no funciona i s'actui per transformar-ho, posant en pràctica **projectes de transformació reals**.

Microxarxes curs 2020-2021

Microxarxa: és una xarxa formada per diversos centres educatius que, utilitzant el procés metodològic del programa Escoles + Sostenibles, desenvolupen, conjuntament, [projectes centrats en una temàtica concreta.](#)

En procés

Descobrim
natura

PLA DE PREVENCIÓ DE RESIDUS

+ INFO

EMBOCALLS + SOSTENIBLES

+ INFO

ENS HO MENGEM TOT

+ INFO

SSSPLAU

+ INFO

ESCOLA RESPIRA

+ INFO

COMPOSTEM I APREEM

+ INFO

ALIMENTA'T AMB SENY

+ INFO

SUMEM ENERGIES

+ INFO

AIREGEM-NOS

+ INFO

Objectius

1

Reforçar el procés metodològic d'elaboració de projectes en educació per la sostenibilitat.

2

Dur a terme accions alineades amb els plans de l'Ajuntament per avaluar-ne els objectius i disposar de dades.

3

Compartir bones pràctiques entre centres en una mateixa temàtica.

Hi ha un **acompanyament i seguiment** per part de la Secretaria del programa i, en alguns casos, de recursos i tècnics especialitzats. Permet intercanviar, compartir experiències i comparar dades.

Treball en microxarxes

Embolcalls + Sostenibles té com a objectiu fomentar la reducció dels embolcalls dels esmorzars als centres educatius, a partir d'un **pla de prevenció d'embolcalls**.

També planteja la possibilitat de fer una anàlisi del tipus d'esmorzar i avançar vers **hàbits d'alimentació saludables**.

54 centres participants, dels quals 10 són nous

3.603 alumnes participants

10.809 esmorzars diagnosticats

3.637 embolcalls repartits

Treball en microxarxes

L'Sssplau és una proposta educativa que analitza la realitat de cada centre a través de la identificació dels **espais i moments** del dia més problemàtics pel que fa **als sorolls**. També ajuda a comprendre els seus efectes sobre la salut i l'aprenentatge, per tal de dur a terme accions que millorin la **qualitat acústica** del centre

15 centres participants, dels quals 9 són nous
5 mapes de soroll elaborats (centres de 2n any)

Escola Respira té per objectiu empoderar l'alumnat sobre la **problemàtica de la contaminació atmosfèrica** a les ciutats, concretament a Barcelona.

L'alumnat fa una diagnosi dels nivells de contaminació al seu centre educatiu, analitza i proposa accions per reduir-la i comunica la seva experiència i resultats a la resta de comunitat educativa.

8 centres participants

Treball en microxarxes

Airegem-nos és una proposta educativa adreçada a 2n i 3r d'ESO, que **convida a reflexionar sobre la contaminació atmosfèrica**. Té la finalitat de fomentar la presa de consciència del fenomen entre l'alumnat, descobrir les afeccions que pot tenir sobre la nostra salut i l'entorn, conèixer les principals fonts contaminants que afecten el centre i promoure la reducció d'emissions de gasos contaminants.

7 centres participants

Treball en microxarxes

L'objectiu del [Pla de prevenció de residus](#) és assessorar i fer un seguiment personalitzat dels centres educatius interessats en implantar un pla de prevenció de residus al seu centre.

19 centres participants

La major part dels centres participen per primera vegada i han engegat accions per diagnosticar la generació de diferents residus i espais.

[Ens ho mengem tot](#) proposa dedicar una setmana de cada mes, de gener a maig, a analitzar i estudiar el grau de malbaratament d'un determinat aliment protagonista als menjadors escolars i aprofundir en el concepte de petjada ecològica en funció de l'origen d'aquests.

12 centres participants

Les xifres de malbaratament alimentari registrades han incrementat, passant del 5,5% de mitjana durant les últimes edicions a més del 9% enguany. La principal explicació és l'afectació de la pandèmia al funcionament dels menjadors escolars.

Treball en microxarxes

Compostem i Aprenem és una proposta que permet fer de la pràctica diària de gestió amb el compostatge una acció per a la prevenció de residus, un treball curricular teòric i pràctic, un enfortiment de la comprensió dels cicles de la matèria en els sistemes naturals i una oportunitat per continuar la coherència de les activitats relacionades amb els horts i els jardins escolars

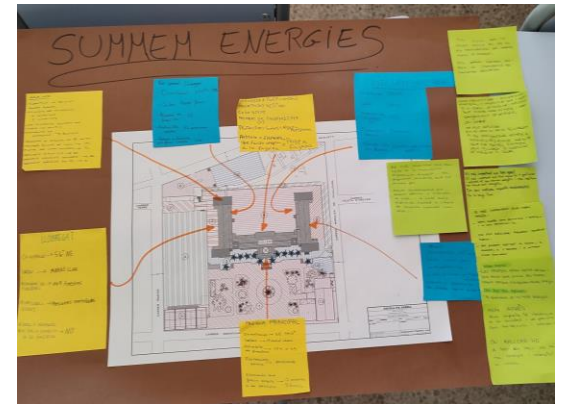
15 centres participants

S'han lliurat 3 compostadors i 3 granges de cucs

Aquest curs s'ha inclòs una sessió de formació centrada en l'aprenentatge a través de l'experimentació, dotada amb nombrós material d'anàlisi de microfauna i activitats per treballar tant aspectes químics com físics dins del compostador

Treball en microxarxes

El 15 de gener del 2020, la ciutat de Barcelona va declarar l'emergència climàtica, per tal de conscienciar la ciutadania i institucions de la crisi climàtica actual, que es deu en gran part al model energètic basat en combustibles fòssils. [Sumem Energies](#) és un recurs didàctic que vol donar resposta als reptes energètics globals i empoderar l'alumnat i professorat sobre què és i com utilitzar l'energia.

10 centres participants

10 equips de monitoratge energètic instal·lats

Treball en microxarxes

Alimenta't amb seny és una proposta educativa per treballar amb l'alumnat, les persones educadores del menjador, l'equip docent i resta de comunitat educativa, aspectes tan importants com l'origen dels aliments, la producció de proximitat, el valor de la pagesia, el consum conscient, just i responsable, la sobirania alimentària i, finalment, els impactes en la salut, el medi ambient i la societat del model alimentari actual, les alternatives existents i els seus beneficis.

11 centres participants

Aquest curs ha estat una prova pilot que ha servit per recollir enfocaments a l'hora de tractar la transformació de l'alimentació dins els centres, la relació de col·lectius en l'espai de menjador i els continguts d'aprenentatge que es poden tractar. També s'ha elaborat una guia específica per ajudar en aquest procés als centres educatius

Onze escoles convertides en refugis climàtics

A través del programa [Urban Innovation Action \(UIA\)](#) de la Comissió Europea, l'Ajuntament de Barcelona va presentar el projecte “Adaptar escoles al canvi climàtic a través del verd, el blau i el gris” per intervenir a onze escoles amb un paquet de mesures claves (incorporació de punts d'aigua), verdes (espais d'ombra i vegetació) i grises (actuacions sobre els edificis per millorar-ne l'aïllament).

Després d'un procés participatiu amb les comunitats educatives de les diferents escoles seleccionades, les obres s'han dut a terme per transformar els centres en refugis climàtics.

Altres projectes

Joves per l'emergència climàtica

L'alumnat de 16 centres d'Escoles + Sostenibles ha presentat els resultats de les seves recerques en el marc de la iniciativa "Joves per l'emergència climàtica" i han entregat un manifest amb les seves demandes d'accions a les [jornades "Emergència climàtica. La ciència respon"](#).

S'han centrat en cinc temàtiques: salut i clima; cultura de la sostenibilitat vs ecoansietat; alimentació i canvi climàtic; espai públic i clima; i residus i economia circular. Els projectes han seguit una hipòtesi de partida, han implementat un mètode de recerca concret, han analitzat els resultats obtinguts i finalment han arribat a unes conclusions.

> [Consulta el manifest del "Joves per l'emergència climàtica"](#)

Celebració 20 anys – Acte de benvinguda

L'any 2001, va iniciar-se el programa i, durant aquestes dues dècades, el nombre de centres que han signat el [Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat 2012-2022](#) i s'hi han sumat no ha parat de créixer. Durant el curs 2020-2021, més del 50% de centres de la ciutat han format part d'Escoles + Sostenibles, i gairebé un 70% hi han participat en algun moment al llarg d'aquests 20 anys.

El 20 d'octubre de 2020 es va celebrar l'[acte de benvinguda](#)

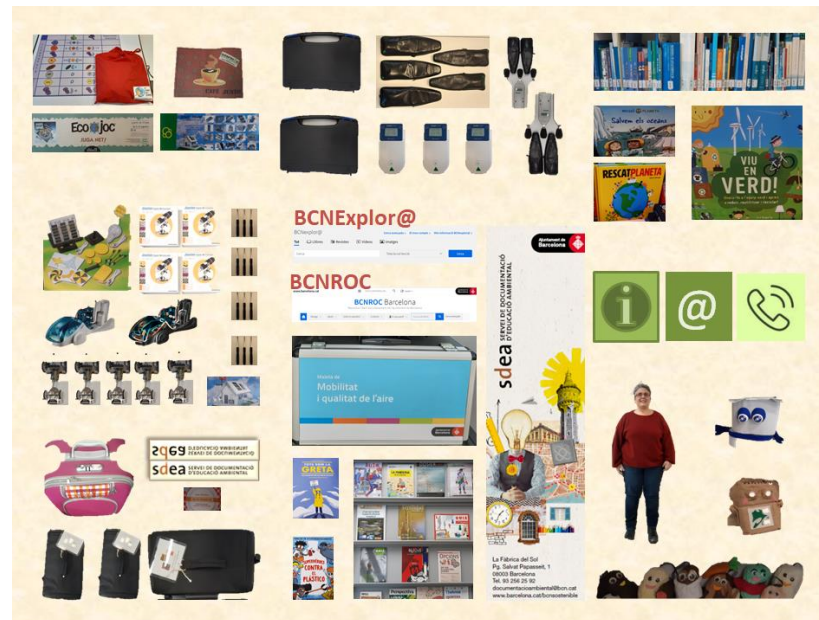
Aquest acte en format virtual va permetre convidar tots els centres d'Escoles + Sostenibles. Es va celebrar també en directe des del Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona.

Celebració 20 anys - Reptes

Per celebrar els 20 anys del programa Escoles + Sostenibles i fer córrer la flama de la sostenibilitat arreu de la ciutat, s'han proposat [tres reptes](#) que els centres educatius han anat superant durant el curs.

Podeu descobrir tots els reptes 20 anys d'Escoles + Sostenibles a continuació

[#AbraçadesSostenibles](#)

[#TertrisSostenible](#)

[#SiNoSomNosaltresQuiSostenibles](#)

Celebració 20 anys – Joc de descoberta

Durant una setmana, 50 centres d'Escoles + Sostenibles s'han convertit en herois i heroïnes a la recerca de la fuga de CO₂. Uns 2.800 infants i joves acompanyats per mestres i professorat han participat en l'aventura per resoldre l'enigma de [“La misteriosa fuga de CO2”](#) i ho han aconseguit! Entre tots i totes han superat les proves i desxifrat els misteris!

Celebració 20 anys – Acte de cloenda

“Cap d’Any fora de temporada” és el nom que se li ha posat a l’acte de cloenda dels 20 anys d’Escoles + Sostenibles, un espai que ha volgut festejar de manera diferent – amb campanades i vestits de gala - aquest curs tan especial. **Més de 1.100 alumnes de 54 centres educatius s’han connectat per seguir-lo en línia.**

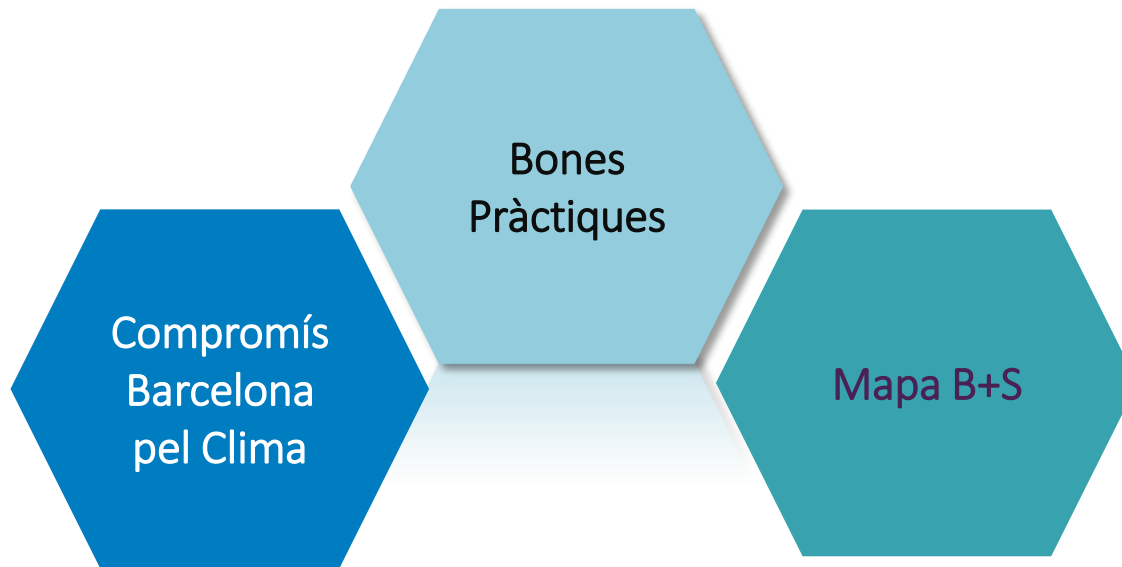
ACTE de
CLOENDA
2020-21

BARCELONA
ESCOLES
+SOSTENIBLES

[> Descobreix tots els detalls de la celebració dels 20 anys d'Escoles + Sostenibles](#)

Iniciatives de la Xarxa Barcelona + Sostenible

Projectes en el marc de les Subvencions pel Clima

Dos centres educatius de la xarxa Escoles + Sostenibles han desenvolupat [els projectes en el marc del Pla clima.](#)

La transformació d'un pati, un procés participatiu de centre

Transformació col·lectiva d'una part del pati. Implicació de tots els col·lectius en l'elaboració de materials curriculars per a l'ús del nou espai així com d'un document per poder replicar el procés disponible per a altres centres.

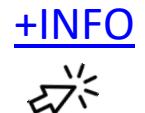
Institut Quatre Cantons
Solucions Eix Verd SL
TEB Verd SCCL

Arrels. Ser cos, ser natura, ser espai, fer escola

Procés de renaturalització del pati amb la implicació d'una entitat que treballa amb persones amb discapacitat que faran les tasques de jardineria. Per al disseny del que serà el nou pati s'emprarà una metodologia que barreja el moviment del cos i la natura.

Escola Jaume I
LEMUR Laboratori d'Emergències Urbanes
TEB VERD SCCL

Dos centres educatius de la Xarxa Escoles + Sostenibles han rebut el reconeixement per les seves [bones idees per canviar el món 2020](#)

Espais verds al barri: cartografies
Escola Diputació

Activitat a l'aula que busca a través de mapes i cartografies estudiar com és de sostenible el seu barri quant a mobilitat, reciclatge, espais verds, migracions, etc.

Ecoguardians!
Apoderar l'alumnat en la presa de decisions
Escola Decroly de Barcelona

Creació d'una comissió de sostenibilitat formada per l'alumnat que proposa accions adreçades a millorar la sostenibilitat a les aules.

Iniciatives de la Xarxa Barcelona+Sostenible

El [Mapa Barcelona + Sostenible](#) és una eina virtual interactiva que reuneix les iniciatives socioambientals rellevants de la ciutat.

Els [“Cromos Mapa B+S”](#) són una iniciativa de l'Àrea d'Ecologia Urbana de l'Ajuntament de Barcelona i el grup impulsor del Mapa B+S. L'objectiu de la creació dels cromos és d'una banda promoure i donar a conèixer aquesta plataforma virtual i vincular-la a un territori mitjançant un joc de cartes, i per l'altre, oferir a la xarxa d'[Escoles + Sostenibles](#) un recurs d'aprenentatge de l'entorn.

> [Més informació sobre els “Cromos B+S”](#)

Pengeu les
vostres fotos i
relats al [Mapa!](#)

Quins recursos oferim?

- Comunicació
- Servei de Documentació d'Educació Ambiental
- Recursos del programa

Butlletí quinzenal

20 [butlletins](#)
publicats

1.677 persones
subscrites

51 notícies publicades de
48 centres

36,7 % mitjana
d'obertura

Twitter #EscolesSostenibles

piulades amb
[@BCN_ecologia](#)

49 tweets únics
34 fils d'entre 2 i 6 tweets

Difusió a altres mitjans de comunicació

Nova plantilla del butlletí

Novetats

Cap d'Any fora de temporada: celebrem la cloenda dels 20 anys

El proper 15 de juny farem un acte de cloenda d'allò més inusual: unes campanades de Cap d'Any per acomiadar el curs dels 20 anys d'Escoles + Sostenibles. Descobrirem qui ha superat els reptes, com ha anat el joc de descoberta, estrenarem en primícia el vídeo del programa i molt més!

Llegir més

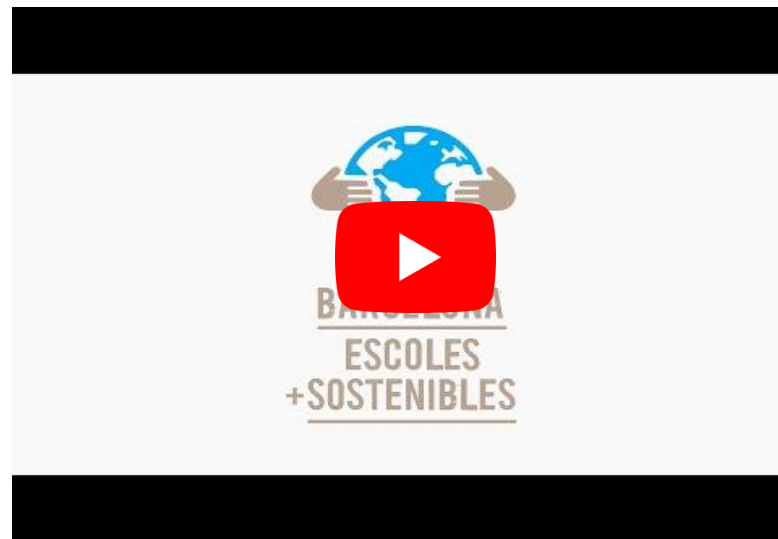

Comença el joc de descoberta: "La misteriosa fuga de CO2!"

A partir d'avui, prop de 50 centres de la ciutat inicien aquest joc que convertirà l'alumnat en herois i heroïnes a la recerca de la fuga de CO2. Volem veure els vostres dots d'investigació! Els que us heu inscrit per participar, us animem a compartir-ho amb l'etiqueta #20AnysEscolesSostenibles.

Llegir més

Vídeo de presentació del programa

Contingut de Twitter en format fils

Formació

26 MAIG	Embolcalls+Sostenibles: darrera sessió.	27 MAIG	Escola Respira: darrera sessió.
31 MAIG	Alimenta't amb seny: darrera sessió.	3 JUNY	Justificacions i ajuts econòmics: com presentar la documentació i no deixar-s'hi la pell

És un centre especialitzat en informació i recursos d'educació ambiental adreçat a persones i entitats interessades en el treball educatiu per la sostenibilitat, especialment en l'àmbit urbà. Aquest curs, també s'ha vist afectat el servei per causa de la COVID19.

663 recursos lliurats en préstec

135

consultes
presencials han
estat de centres
educatius *

**66,1 % del total*

Qui ha utilitzat l'SDEA?

132

professionals
de l'educació

7

estudiants

sdea SERVEI DE DOCUMENTACIÓ
D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Consulta [el web!](#)

Dades específiques del material en préstec

Nombre de préstecs de les maletes pedagògiques

Energia: 7

Aigua: 1

Sorra: 1

Hort: 3

Sons i sorolls: 3

Ens ho mengem tot: 1

Mobilitat i qualitat de l'aire: 5

Nombre de préstecs de sonòmetres: 140

Nombre de préstecs d'aparells de qualitat de l'aire

Mesurador de NO_2 : 2

Mesurador de CO/CO_2 : 7

Mesurador de partícules (ppm): 14

Wattímetres i luxímetres: 56

Recursos del programa

Des del programa [oferim recursos](#) per fer possible els projectes de sostenibilitat.

Compost i mulch

22.350 L de compost i
7.250 L d'escorça i fusta
trinxada repartits a 182
centres [+ INFO](#)

Plantes

8.902 plantes repartides
a 251 centres

Novetat: prova pilot repartiment de 350
troncs i rodanxes de troncs a 46 centres

Punt Verd Mòbil Escolar

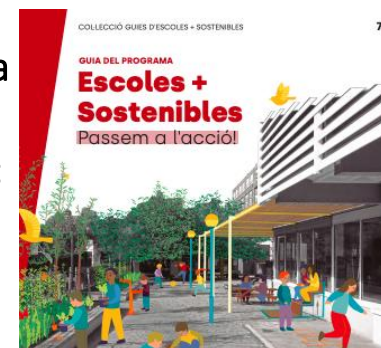

287 serveis
a 115 centres
(101 de la xarxa E+S)

Nova guia Escoles + Sostenibles

Publicació de la **nova**
guia del programa
Escoles+Sostenibles:
Passem a l'acció!

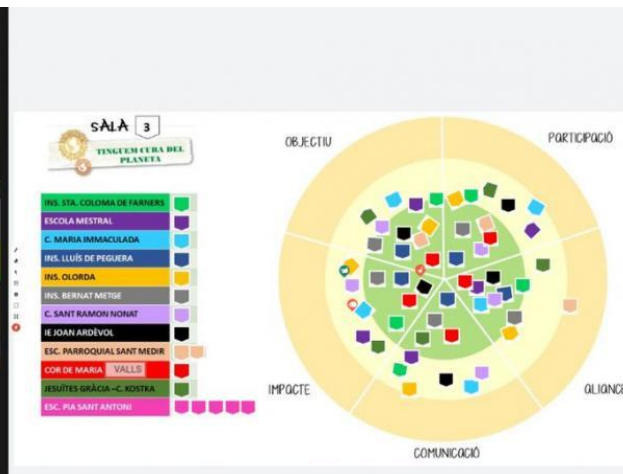
[> Consulta la guia](#)

a Catalunya

Cinc centres d'Escoles + Sostenibles al "Tinguem Cura del Planeta"

El 17 de juny de 2021 es va celebrar la [VIII Conferència Catalana del "Tinguem cura del planeta"](#). Més de 50 joves de 12 centres educatius del territori català, van compartir reptes i responsabilitats davant dels problemes socioambientals locals i globals.

a l'Estat

- Seminari de tècnics d'Esenred (virtual)
- Participació en un grup de lectura
- Debat i reflexió sobre l'Agenda Urbana

[El VI simposi de docents ESenRED: virtual i en obert](#)

En aquesta edició, amb el lema "**Ara, educació ecosocial**", s'ha comptat amb **més de 400 participants** d'arreu de l'Estat, gairebé un centenar de Catalunya, **dels quals 15 són docents de centres educatius de Barcelona.**

[> Llegiu la crònica del simposi](#)

al món

UNESCO: Participació en la Conferència Mundial d'Educació per la Sostenibilitat. Presentació del Programa Escoles+Sostenibles de Barcelona.

"La naturalesa és inesgotablement sostenible si cuidem d'ella. És la nostra responsabilitat universal passar una terra sana a les futures generacions."

Sylvia Dolson

Secretaria Escoles + Sostenibles

Coordinació: Alba Galofré

Equip tècnic: Albert Roger

Adriana Toral

Clara Soler

Joana Bastardas

Melani Márquez

Natxo Mercader

Comunicació: Gina Güell

Fàtima Saheb

Administració: Sandra Manso

Servei de Documentació: Yolanda Monteiro

d'Educació Ambiental: Chus García

Personal de suport: Elisabet Ficapal

(beques i pràctiques): Vicenç Paltré

El programa Escoles + Sostenibles s'emmarca dins el Departament de programes i equipaments ambientals de l'Oficina de Canvi Climàtic i Sostenibilitat, de l'Àrea d'Ecologia Urbana de l'Ajuntament de Barcelona.

Responsable del programa: Marta Vilar

La Fàbrica del Sol. Pg. de Salvat Papasseit, 1.

08003 Barcelona

Tel. 93 256 25 99

www.barcelona.cat/escolessostenibles

#EscolesSostenibles

Amb la col·laboració de

**Consorci d'Educació
de Barcelona**
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

**BARCELONA
ESCOLES
+SOSTENIBLES**

**Ajuntament
de Barcelona**